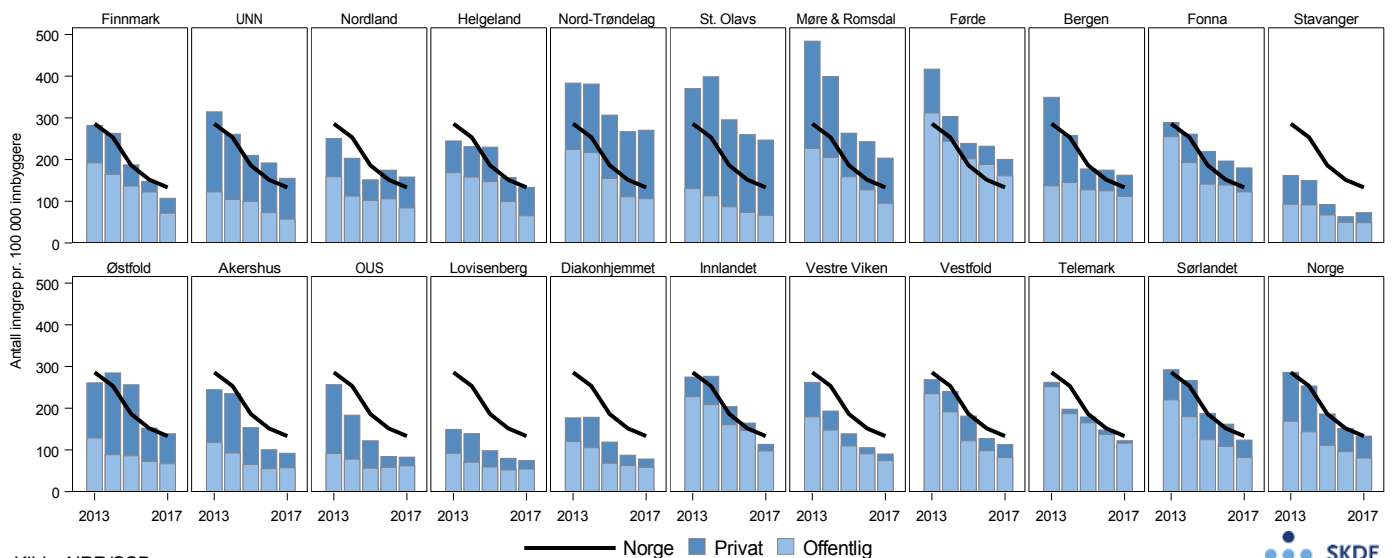

Meniskene er fiberbrusk som beskytter leddbrusken og hjelper til med å stabilisere kneet. De kan skades akutt eller som ledd i utviklingen av slitasjegikt (artrose). Meniskskader hos yngre behandles med meniskreparasjon eller delvis fjerning av menisk, avhengig av type skade. Akutte skader har best effekt av behandling. Fjerning av deler av menisken medfører risiko for tidlig artroseutvikling. Hos personer over 50 år skyldes menisklidelser ofte slitasje. Effekt av kirurgisk behandling på disse er dårlig vitenskapelig dokumentert.

Kilde: NPR/SSB

Menisk, utvikling i antall inngrep pr. 100 000 innbyggere i perioden 2013–2017, justert for kjønn og alder. Fordelt på opptaksområder og offentlig eller privat behandler. Se faktaark «Opptaksområder og justering».

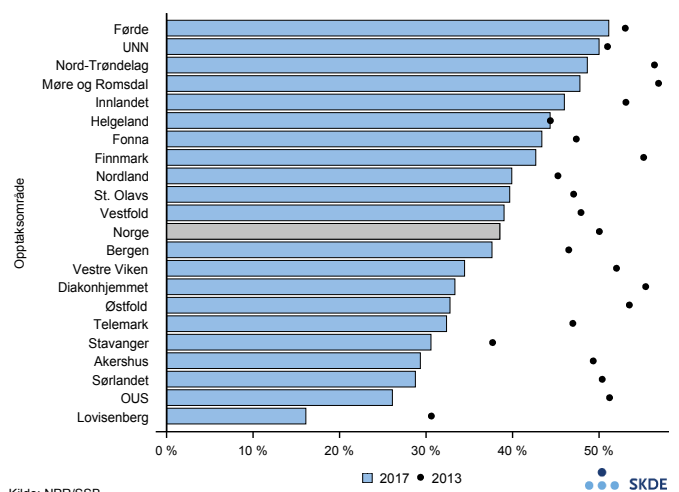
Utvikling fra 2013

Dagkirurgiatlasen fra 2015 viste omfattende bruk av meniskkirurgi og stor variasjon mellom helseforetakenes opptaksområder. Det ble utført 14 500 operasjoner (justert rate: 286 pr. 100 000) i Norge i 2013. I perioden 2011–2013 hadde bosatte i opptaksområdet Møre og Romsdal over fire ganger så mange inngrep pr. 100 000 innbyggere som bosatte i opptaksområdet Stavanger. Ellers var variasjonen moderat.

I perioden 2015–2017 var antall inngrep pr. 100 000 innbyggere 3,7 ganger så mange i opptaksområdet Nord-Trøndelag som i opptaksområdet Stavanger.

På landsbasis sank antall meniskoperasjoner kraftig fra 2013 til 2017. I 2017 ble det gjennomført 7 000 inngrep (justert rate: 133 pr. 100 000), under halvparten så mange som i 2013. Nasjonalt var nedgangen like stor for inngrep ved offentlig finansierte private sykehus og avtalespesialister som ved offentlige sykehus. For opptaksområdene OUS, Vestre Viken og Bergen gikk aktivitet ved offentlig finansierte private behandlere mest ned, mens det i opptaksområdene Vestfold, Helgeland og Sørlandet var størst reduksjon ved offentlige sykehus.

Det er faglig enighet om at degenerative meniskskader hos eldre pasienter vanligvis ikke skal opereres. Fra 2013 til 2017 ble snittalderen for meniskopererte redusert med 4,7 år, og antall operasjoner for pasienter over 50 år ble redusert med 63 %, fra 7 200 til 2 700. Dette medførte en betydelig reduksjon i andelen opererte som var over 50 år, særlig i opptaksområdene til Helse Sør-Øst RHF. I opptaksområdene for Akershus, Sørlandet, OUS og Lovisenberg ble andelen over 50 år nær halvert i perioden, mens den forble omtrent uendret for opptaksområdene Førde, UNN og Helgeland.

Kilde: NPR/SSB

Andel av meniskopererte pasienter som var over 50 år i 2013 og 2017.

Kommentar

Fra 2013 til 2017 var det betydelig reduksjon i bruk av meniskkirurgi, spesielt for pasienter eldre enn 50 år. Dette kan tyde på at degenerative meniskskader i langt mindre grad ble operert i 2017 enn i 2013, en utvikling som er i tråd med faglige anbefalinger. Det var imidlertid stor forskjell mellom helseforetakenes opptaksområder i andelen eldre pasienter. Dette er sannsynligvis en viktig årsak til at variasjonen mellom opptaksområdene i bruk av meniskoperasjoner var uberettiget også i perioden 2015–2017.